

Ozsváth Judit (szerk.)

XXVIII. (online) Bolyai Nyári Akadémia – 2020

A járványügyi helyzetre való tekintettel a 2020-as Bolyai Nyári Akadémia is az online térbe költözik. A programra ilyen formában is közel négyszáz pedagógus jelentkezett, akik számára a digitális kompetenciákat fejlesztő képzések és a gazdag kísérőprogramsor nyújt tanulási lehetőséget. Alábbi összeállításunkban a programszervezésben oroszlánrészt vállaló Köllő Zsófiával készült beszélgetés és néhány kísérőprogram leírása olvasható.

„Az a legfontosabb, hogy a pedagógusok számára hasznosnak bizonyuljon ez a fajta képzés”

Köllő Zsófiával, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének programigazgatójával Ozsváth Judit beszélget

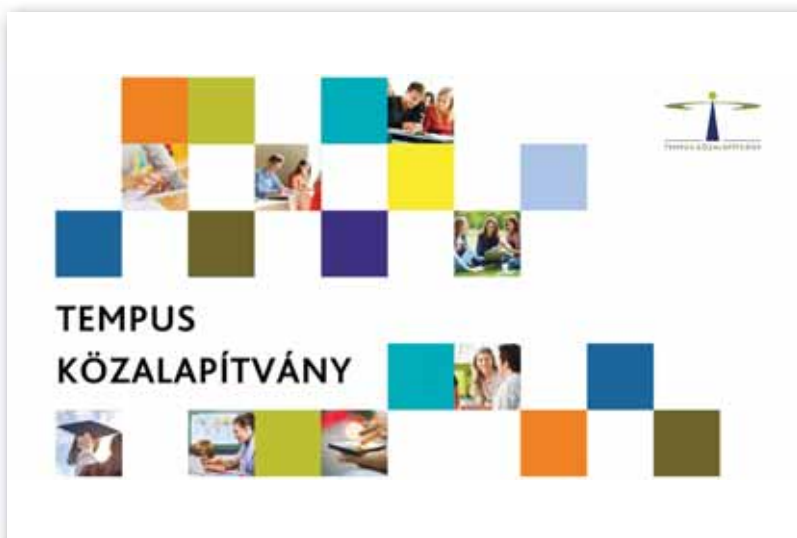
– *A rendkívüli helyzet a Bolyai Nyári Akadémia szervezőit is kihívás elé állította. Hogyan zajlott a(z újra)tervező folyamat?*

– A 2020-as BNYA-t már előző ősszel elkezdtuk szervezni, egy új koncepciót találtunk ki, amely kevesebb tantárgyi szekciót őriz meg, központi témája pedig a pedagógusi együttműködés. Januárban összesítettük a programszervezők terveit, így gyakorlatilag

a járvány miatti megszorítások kész tervvel találtak minket, amelyben már a szekciók címe, helyszíne, előadói is ismertek voltak. Ehhez képest kellett mindent újratervezni. Talán nem voltunk elég bátrak, de azt gondoltuk, hogy a felelősségteljesebb megoldás az, ha az akadémiát az online térbe visszük át, hiszen előre nem látható sem a járvány alakulása, sem az azt követő intézkedések, és éppen itt az ideje, hogy kipróbáljuk magunkat ismeretlen terepen is. A tervezés folyamán az volt a legfontosabb szempont, hogy a körülmények ellenére is olyan szolgáltatásokat tudjunk nyújtani a pedagógusoknak, amelyek hasznosak és hiánypótlóak a számukra. Továbbképzési igényeiket is felmértük, és több mint 3000 pedagógus válasza alapján szerveztünk évközi továbbképzéseket online formában és gondoltuk újra a BNYÁ-t, BNYA 2.0-ként.

– Milyen célrendszert tűz maga elé az idei BNYA?

– Az idei BNYA célja a lehetőségekhez képest a legtöbbet adni a pedagógusoknak úgy, hogy gyakorlatilag a hagyományos és kedvelt formában, többségében vonzó helyszíneken nem szervezhetjük meg. Viszont a rugalmasság és naprakészség jegyében online módon fenntartjuk az akadémia folytonosságát, a kísérőprogramok révén pedig közösségi jelleget is igyekszünk biztosítani, miközben azért egy egyénileg szervezhető időbeosztású és azonnal használható tudást nyújtó továbbképzési programot is ajánlunk a fejlődni vágyó pedagógusoknak.

– Milyen programtervet követ az idei rendezvény?

– A 28. Bolyai Nyári Akadémia két részből áll. Az első A tanulás jövője címet viseli, és 3 modulból álló, 35 órás online továbbképzési program, melyet a magyarországi Tempus Közalapítvány szolgált a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége megren-

delésére. A programon való részvételt beiratkozáshoz kötöttük. A képzés tananyagai és a feladatai online érhetők el. A kurzusok sikeres elvégzéséhez teljesíteni kell bizonyos követelményeket ugyanúgy, mint egy hagyományos képzési forma esetén, például online eszközöket kipróbálni, hozzászólásokat írni a fórumokba. A kurzusban választható tanulási utakat és tartalmakat kínálunk, végig jelölve az IKT terén kezdő és haladó pedagógusoknak szánt tartalmakat. Egy-egy téma (modul) kezdő vagy haladó szintje 5–10 órányi tevékenységet tartalmaz attól függően, hogy a pedagógus milyen mélységig csatlakozik be a közös tudásépítésbe, illetve hogy mennyi választható tartalmat dolgoz fel.

Az együttműködő tanulás és tanítás című modul célja, hogy a pedagógusok a felvázolt valós élethelyzet mentén (projektmunkában) megismerik a diákok hatékony együttműködésének lehetőségeit, és megértik az azokban rejlő tanulási helyzeteket. A modulban tanultak elsajátítása után képesek lesznek a tanítási folyamat megtervezésekor tudatosan építeni a tanulók közötti együttműködésre. Megismerik a tantárgyközi projektek kivitelezésének módjait és a tanári együttműködések lehetőségeit, valamint az iskola falain túli együttműködés lehetőségeit. A modul a megvalósításhoz is tartalmaz eszközöket, jógyakorlatokat. A modul során a pedagógusok jártasságot szereznek a szülőkkel való együttműködés gyakorlatában, illetve ezzel kapcsolatos technikákat ismernek meg, gyakorolnak be.

A Differenciálás című modul célja, hogy a résztvevő megismerjen olyan digitális felületeket, alkalmazásokat, melyeket a pedagógiai munkájában eredményesen alkalmazhat a differenciálás során. A résztvevő képessé válik a megismert felületeket tudatosan beépíteni a saját tanítási-tanulási folyamatába, ezzel eredményesebb differenciálást hajthat végre, jobban személyre szabhatja a tanórát.

Az Online mérés-értékelés modul célja, hogy a résztvevő megismerjen olyan digitális felületeket, alkalmazásokat, melyeket az online méréshez és értékeléshez eredményesen alkalmazhat. A résztvevő így képes lesz a megismert felületeket tudatosan beépíteni a saját tanítási-tanulási folyamatába, ezzel differenciáltabb, hatékonyabb értékelési stratégiákat alkalmazhat. Jártasságot szerez online mérési eszközök elkészítésében és használatában, azok pedagógiai munkába építésében. Jártasságot szerez a fejlesztő értékelési módszerekben és a hozzá kapcsolható eszközrendszer elkészítésében és alkalmazásában.

A Bolyai Nyári Akadémia második nagy egységében ingyenesen és szabadon hozzáférhető online szakmai programokat és kísérő rendezvényeket (előadásokat, beszélgetéseket, kulturális programokat) kínálunk a hagyományos akadémiai hetek időszakában, július 6–24. között, élő bejelentkezések és megtekinthető videofelvételek formájában. Ezen programjaink az akadémia közösségi jellegét igyekeznek fenntartani.

A kísérőprogramokat a központi ötletgazdák mellett azok a programszervezők javasolták, akik egyébként a különböző szekciókat szervezték volna. Vannak zenei és népműveltségi programok, szakmai előadások, elsősorban a digitális oktatás különböző vonatkozásai kapcsán, könyv- és termékbemutatók, beszélgetések. A videók – és így a bennük foglalt tudásanyag – továbbra is elérhetőek és visszanezhetőek lesznek az RMPSZ csatornáján.

Burus-Siklódi Botond RMPSZ-elnök beszéde a XXVIII. BNYA megnyitóján

– *Mi a legnagyobb kihívás a szervezőmunka során?*

– Nyilván mindenkit kezdetben sokkolt, hogy mindent újra kell tervezni (egyébként nemcsak a szakmai programokat, de az egész életünket), és teljesen más koncepciójú dolgot kitalálni. Némiképp megnehezíti a dolgunk, hogy a pedagógusok befáradtak az online oktatásba és képzéseken való részvételbe. Ezért találtuk ki a továbbképzési program mellé a kísérőprogramokat, hogy ha valaki nem szeretne hetekre elköteleződni a kurzus mellett, akkor lehetősége legyen pl. egy népdaloktatásba bekapcsolódni, az őt érdeklő előadásba belenézni, akár az eseményt követően is. Meg kell jegyezni azt is, hogy a Tempus Közalapítványban igazán együttműködő és nyitott partnerre találtunk, így a képzési programot sikerült az igényeinkhez igazítani. Reméljük, a résztvevő pedagógusoknak is sikerül a tanulás jövőjébe belekóstolniuk, és sikerül majd használniuk a képzés során tanultakat.

– *A járványhelyzet önmagában nem jó, de azért az új életformák sok tanulási helyzet elé állítottak bennünket, és ilyen értelemben „jó” is tudott lenni. Az idei Bolyai Nyári Akadémia szervezői milyen jó hozadékokról tudnak beszámolni? Mire számítottok a képzések lezajlása után?*

– Sok minden eldől azzal kapcsolatban, hogy mi lényeges és mi nem a továbbképzések kapcsán. Tényleg elengedhetetlen-e a személyes jelenlét, együttlét? Mennyire hatékony a pedagógusok online önálló tanulása? Az biztos, hogy nem lehet már úgy BNYÁ-t, de általában programokat szervezni, mint a vírushelyzet előtt. Biztos vagyok benne, hogy a jövőben fogunk hibrid megoldásokban gondolkodni, a személyes részvételt igénylő programok mellé online-okat is beiktatni. Szeretnénk ösztönözni a pedagógusok önfejlesztési törekvéseit, segíteni őket a lépéstartásban, mert az is kiderült, hogy hirtelen képesek változni a körülmények. Mindenekelőtt az a legfontosabb, hogy

a pedagógusok számára hasznosnak bizonyuljon ez a fajta képzés, annak ellenére is, ha közben a saját kávéjukat szűrölik, és maguknak kell ebédet főzni. Mert ez az időszak arra is megtanított bennünket, hogy az otthonunkban hogyan működtessünk tantermet. Hogy ki mennyire kér ebből a jövőben, az már, reméljük, döntés kérdése.

VÁLOGATÁS A XXVIII. BOLYAI NYÁRI AKADEMIA KÍSÉRŐPROGRAM- JAIBÓL

Mihály Adél – Vad Zoltán

Digitális kaland!

A *Legyen Élmény a Suli* Szakmai Műhely két éve jött létre. Alapvető célja képzések szervezése, lebonyolítása, szakmai tanácsadás pedagógusok számára. Ezen cikk szerzői, Mihály Adél és Vad Zoltán vagyunk az alapítói, 2018 óta dolgozunk együtt. (*Mihály Adél* élménypedagógiai tréner, tanító a szatmárnémeti Rákóczi Ferenc Általános Iskolában. *Vad Zoltán* élménypedagógiai tréner, matematika és informatika szakos tanár a nagyváradi Ady Endre Elméleti Líceumban.) Több mint húszéves tanítási tapasztalatunk mellett trénerként is dolgozunk, több száz órában tartottunk már továbbképzéseket pedagógusoknak. Szakmai műhelyünk keretbe foglalja tréneri munkánkat, mely két útvonalat követ: az élménypedagógiát és az élményinformatikát. Az élménypedagógia a közvetlen élményt, tapasztalatot használja alapként, kihívást jelent a tanuló és/vagy a pedagógus számára, esélyt ad arra, hogy „taníthassuk a taníthatatlant”.

Középen Vad Zoltán

A foglalkozások úgy vannak felépítve, hogy az osztály- és tanári közösségek építése és elmélyítése mellett alkalmasak legyenek önmagunk és egymás megismerésére, az

együttműködés és kommunikáció fejlesztésére, kiemelve a problémamegoldás, a bizalom és a támogatás fontosságát. Soha nem gondolta volna senki, hogy a távoktatás, a számítógéppel támogatott online oktatás ennyire napirendre kerül. A Szakmai Műhely céljául tűzte ki a „felhőben” történő tanítás eszközeinek ismertetését is. Büszkén állíthatjuk, hogy mi voltunk az elsők, akik online oktatással foglalkoztunk és képzéseket tartottunk ebben a témakörben. Ez a tapasztalat már hatéves és soha nem volt még ennyire időszerű, mint most.

A 2020-as Bolyai Nyári Akadémián való részvételt kihívásnak tekintettük. Az előző évi akadémiás kalandtábor is kilépés volt a komfortzónánkból, de most valami egészen rendkívüli foglalkozást tervezünk. Szó szerint digitális kaland lesz, nemcsak a résztvevők, de a képzők számára is, mindezt ötvözni szándékozunk a számítástechnika legkorszerűbb eszközeivel. Úgy képzeltük el, hogy a résztvevők által átélt „kalandokkal” egy sablont is átnyújtunk, így ők is képesek lesznek ezt átadni a diákjaiknak. A kísérőprogramon résztvevők egy sci-fi kellős közepén találják majd magukat, olyan helyzetben, amit addig legfeljebb a mozivásznon vagy a tévé képernyőjén láthattak. Digitális kaland lesz a javából!

Képszöveg: Középen Mihály Adél

Elsősorban pedagógusokat szeretnénk megszólítani, de a szociális munkásokat vagy a közösség-szervezőket, táborszervezőket is szívesen látjuk a *Digitális Kaland!* című foglalkozásunkon. Érezzük jól magunkat a „felhőben”, de közben hasznosan is töltjük el az erre szánt időt! Legyen élmény a sulis!

Baracsi Katalin

Az álhírek nyomában

Dr. Baracsi Katalin LL. M magyarországi családjogi szakjogász és internetjogász, közösségi médiatréner vagyok (<https://www.facebook.com/internetjogasz/>). Több mint tíz éve tartok országhatáron belül és azon kívül is az internetbiztonság témájához kapcsolódó foglalkozásokat, interaktív tréningeket az általános iskolástól az egyetemista korosztályig. Szülőknek, pedagógusoknak, szakembereknek hozom közelebb a digitális világ mindennapjait és teszem őket magabiztossá a megszerzett információk környezetükben való továbbadására. Szakmai testületek (pl. Gyermekvédelmi Internet Kerekasztal (NMHH); No Hate Kampánybizottság) delegáltja vagyok. Koordinálok és önállóan is készítek szakmai anyagokat, programokat (pl. *Safer Internet Program*; *Hegyvidék Önvédelem*; *Bűnmegelőzésért a digitális világban*; *Tegyünk együtt a biztonságunkért! – Biztonságos életre nevelés*; *Digitális küldetés*, *Digitális kaland*), ezeken felnőtt és gyerek közösen fedezi fel a biztonságos internet izgalmas világát. *Magabiztos pedagógusként a mindennapok internetében* címmel tanároknak tartottam workshopot a tudatosabb digitális online jelenlétért. Jelenleg szabadúszó szakértőként segítek állami, civil és egyházi szervezeteket hazai és nemzetközi projektekben egyaránt.

A XXVIII. Bolyai Nyári Akadémián elhangzó előadásom címe: *Az álhírek nyomában (alapozó ismeretek a fake news világról)*

A most felnövekvő generáció számára az online tartalomfogyasztás teljesen természetes dolog. A pedagógusoknak abban kell segíteni őket, hogy korosztályuknak megfelelő minőségi tartalmakhoz jussanak. Egy tartalom valóságtartalmának megítélésekor pedig legyenek olyan eszközök a kezükben, amelyek segítik őket a döntésben, saját vélemény kialakításában, fejlesztik vitakultúrájukat. A tréning során a résztvevők alapismereteket szereznek a digitális tartalmak világról. Megismerkedünk az álhírekkel (mit jelent; milyen fajtái vannak; hogyan ismerjük fel; hogyan kezeljük őket).

Az előadás célcsoportjaként általános és középiskolai pedagógusokat jelöltem meg.

A program által a következő kompetenciák fejlesztését célozzuk meg: az interneten fellelhető tartalmak kritikus kezelése és elemzése; a kritikus gondolkodás fejlesztése; az online együttműködés fejlesztése; a szociális és érzelmi tudatosság, az empátia valamint a kommunikációs készségek fejlesztése; a közösségi részvétel erősítése.

Az előadás Prezi-videó segítségével készült el. Az élő beszéd mellett ppt formátumú diasor segíti a téma jobb megértését és az ismeretek befogadását. Ez az előadásmód sajnos nem teszi lehetővé a közönséggel való kapcsolatot, az interaktív elemek használatát, nem biztosít azonnali kérdezési vagy visszajelzési lehetőséget, nincs mód a téma részletekbe menő kibontására és gyakorlati feladatok adására.

Harmati Rózsa

A digitális oktatás új dimenziói (mozaBook, mozaWeb)

A szegedi Mozaik Kiadóban 30 éve készítünk nemzetközi szakmai díjakkal is elismert tankönyveket. Egy évtizede digitális tananyagok fejlesztésébe kezdtünk. A XXI. század kihívásaival lépést tartva a dizájnban és tartalomban kiemelkedő tankönyveink részévé váltak a kifejlesztett digitális tananyagelemek. Ezek segítségével a pedagógusok az elmúlt években kipróbálhatták a digitális oktatás alkalmazási területeit, megízlelhették a benne rejlő lehetőséget, azt, ahogy egy egyszerű írásos tartalomból (tankönyvből) „kinyílik a világ”.

A pedagógusok számára fejlesztett mozaBook és a tanulók otthoni tanulásához készített mozaWeb programunkat folyamatosan fejlesztjük, hogy különböző platformokon, a lehető legszélsőségesebb esetekben is kiváló minőségben, stabilan legyenek használhatók. 28 nyelvre folyamatosan fordított tartalmainkat a világ számos országában használják az iskolai és otthoni tanuláshoz, prezentációhoz és távoktatáshoz.

Ahhoz, hogy ezek a tartalmak szakmai, módszertani szempontból kifogástalanul használhatók legyenek, kifejlesztésük során nagy szakmai gyakorlattal rendelkező pedagógusok, programozók, grafikusok, szakértők dolgoznak együtt.

A XXVIII. Bolyai Nyári Akadémia résztvevői számára szakspecifikusan (tanítók, reálszakosok, humán szakosok) szeretnénk bemutatni – néhány tanórán használható tartalom elkészítésének és alkalmazási lehetőségének felvillantásával – a mozaBook és mozaWeb programjainkat. Nehézséget jelenthet a nyári akadémia lebonyolítása szempontjából, ha a résztvevők rendelkezésére álló technikai feltételek eltérőek, ezért arra gondoltunk, hogy videókat készítünk, melyek lejátszása talán a legkevesbé okozhat

problémát. A „konzervanyagok” megtekintését követően viszont élő bejelentkezés során igyekszünk a résztvevők kérdéseire válaszolni.

Munkatársaink, Molnár László és Bozsó Márton maguk is részt vesznek a digitális tartalmak fejlesztésében, illetve Puskásné Árgyelán Ildikó és Kalmár Annamária jelenlegi vagy korábbi gyakorló pedagógusok, akik több éves szakmai tapasztalattal rendelkeznek a digitális tartalmak tanórai használata terén.

A digitális oktatás új dimenziói (mozaBook, mozaWeb) című előadások mindegyike az IKT-kompetenciák fejlesztését segíti elő, közvetlenebbül enged betekintést a digitális oktatás praktikus, egyszerű, időtakarékos, de hatékony világába.

Hasonló előadásokkal a korábbi években is megjelentünk a BNYA egyes továbbképzésein, természetesen „élő egyenesben”. Az idei témaválasztás különös oka az egész földkerekség elé komoly kihívást állító pandémia. A járvány az elmúlt hónapokban minden ország tanügyi rendszere számára komoly oktatási, távoktatási problémákat jelentett, ezekre igyekszünk megoldást kínálni.

MozaBook és mozaWeb programjainkról itt található bővebb információ: www.mozaweb.hu

Ozsváth Judit

Személyközpontú módszerek és digitális eszközök együttes szerepe a lelki életre nevelésben

A XXVIII. Bolyai Nyári Akadémia egyik kísérőprogramjaként futó kis Zoom-felvételünket elsődlegesen hitoktatóknak szánjuk. Az iskolai hitoktatás ma talán komoly kihívást, de ezzel együtt nagyon jó lehetőséget is jelent minden felekezet hitoktatást végző tanára, lelkipásztora számára. Bár országunkban a hitoktatást szabadon választhatja a diák (illetve a szülő gyermeke számára), attól kezdve, hogy beiratkozott rá, köteles részt venni a tanórákon. Egyelőre szinte elhanyagolható az iskolai hittanóra nem jelentkező

gyerekek száma, így a hittantanárok szinte mindenkit megtalálnak az iskolában. Nem úgy a templomban vagy a plébániai/parókiái hittanórákon. A mai család sem úgy tudja segíteni a gyermekek vallásos nevelését, hitbéli fejlődését, mint ahogyan a szülők, vagy még inkább a nagyszülők idejében történt az. Sok esetben a szülők sem rendelkeznek élő hittel (mivel ők már az iskolában egyáltalán nem, a plébánián/parókián pedig legfeljebb rövid ideig részesültek hitoktatásban), a vallásgyakorlás pedig főként – a fiatal családtól gyakran távolabb élő – idősebb generációra jellemző. Ilyen körülmények között sok gyermek számára az iskolai hittanóra jelenti a hit és vallás dolgaival való találkozás egyetlen lehetőségét. Ez a heti egy óra áll rendelkezésre tehát ahhoz, hogy a keresztény értékek követése mellett elköteleződő, azokat mások felé is képviselni és közvetíteni tudó gyermekeket, fiatalokat neveljünk.

Nagy Enikő (Kriszta nővér), Ozsváth Judit és Rusz Csilla a Zoom felületen

Az iskolai hittanórákon így közel sem csak az ismeretek átadásáról van szó, ott a keresztény életre nevelődnek gyermekeink. Ahhoz pedig, hogy ez hatékonyan történjen, minél több és minél intenzívebb élményekre van szükségük. Élményt nyújtó kell legyen tehát az iskolai hittanóra, amit a jó módszerek által tud biztosítani a hitoktató. A németországi valláspedagógus, Franz Kett által kidolgozott pedagógia és a drámapedagógia jó segítséget jelentenek a hitoktató számára ebben a szolgálatban. A projektpedagógia pedig az iskola, a család és a plébánia/parókia összekapcsolásához kínál jó megoldást. Az említett diákközpontú módszerek mindegyikéhez fel lehet használni a digitális eszközök által kínált lehetőségeket is.

A Bolyai Nyári Akadémia hitoktatók részére felkínált kis műhelyben egy téma – az angyal üdvözlés – feldolgozását közelítjük meg az említett módszerek és lehetőségek irányából. A Kett-pedagógiás elképzelést a Brassóban élő óvodapedagógus Nagy Enikő (szerzetesi nevén Kriszta nővér), a drámapedagógiai elemekkel való kibontást Rusz

Csilla nagyváradi tanító, drámapedagógus ismerteti, a projektpedagógiáról és a digitális megoldásokról jómagam szólok.

A választott témához készített e-poszter

A rendelkezésre álló 40 perc nem nyújt lehetőséget az alaposabb elmélyülésre, de arra talán elég, hogy a kisfilmet megtekintő pedagógusokban kedvet ébresszen a hitoktatás módszertanának átgondolásához, megújításához.